

Mendel
&
Mushka

תשורה

A MEMENTO

Rosh Chodesh Tamuz 5783
June 20, 2023

Dear Friends and Family,

Thank you for joining us at this special milestone, the marriage of our children Mushka Lang & Menachem Mendel Rav-Noy.

There is a custom to give a gift to the wedding guests called a "Teshura", a publication containing unique Torah thoughts, letters or first release of manuscripts.

We are excited to share this gift with you of Zev's Lang's Torah thoughts on the holiday's and the weekly Torah portion.

Zev is 15 years old and has Autism, mostly non speaking. Until recently, little was known about his thoughts, feeling and aspirations. After days of diagnostic testing, the "experts" reported that Zev had the intelligence of an 18 month old.

In the last couple of years, Zev has had the honor to meet a wonderful communication therapist, Tracy Kedar, who supported Zev to type to communicate.

Behold, is a collection of Torah thoughts that Zev typed letter by letter.

We hope you are as inspired as we are from Zev's thought provoking essays that are touching, to the point and raw.

This plays right into the theme of the Rav-Noys' Shlichus, the Friendship Circle, which is founded on every Jew is created in the image of G-d, Tzelem Elokim, regardless of their ability.

Finally, Mendel's father, Rabbi Michy Rav-Noy has included in this Teshura a project he's worked on for many years. This is an exposition on the verse "וַעֲשׂוּ לִי מִקֹּדֶשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכֵם" whose essential these is that every Jew, no matter who, is a dwelling place for G-d.

May we all add in our kindness to all who we know and be inspired to believe in yourself and your fellow and never give up.

With blessings and prayers for the day when all the world will heal, with the coming of Moshiach Now.

Rabbi Aryeh & Leah Lang
Rabbi Michy & Miriam Rav-Noy

***To my lovely sister and her Chatan,
Hashem blessed you to meet each other.
Now you are blessed to stand under the Chuppah
May your home be filled with yidishkiet, love, children, friends and family.
love, Zev***

Zev's First D'var Torah

Moshe Rabeinu could not talk perfectly. In spite of this disadvantage, he was our greatest teacher.

It seems to me the lesson is clear. It is not the talking that makes a man great, it is the listening and understanding of the messages of Hashem. I think I never had the ability to know my listening was my strength because I looked only at a lonely, quiet life. Now I have hope for my future, the chance to learn Torah , to become a mensch, may you be inscribed in the book of life!

Rosh Hashanah

Rosh hashanah is the beginning of the new year. It is our chance to make our lives meaningful. The days of awe remind us to be mensches. This is our task during these days of holiness to improve ourselves.

I need to work on my self control, my obsessions,
and my flexibility.

What is your goal?

Yom Kippur

On Yom Kippur we fast. Though hungry, Hashem tells us to be focused in prayer and we have to wait. Our mouths are dry with thirst but our mouths can wait for water. To learn to have patience helps us value our gifts. The water is the best water once drinking is permitted and food tastes better too.

To value our blessings it helps to lose them temporarily, to never take our lives and good fortune for granted. Manna was complained over because they forgot gratitude to our loving creator. I think it is our job to remember. A Jew must value life.

Sukkot

The Torah teaches us how to be menches, but it is not easy. Everyone struggles with their Yetzer Hora that leads them to not obey Hashem.

How do we fight our urge to not give in to our temptations? I think Hashem sees what is tempting us and must know how hard it is to resist. It's good for us to try to think of our goal, and not just the overwhelming urge.

If we remember how to handle our temptations and know it is helping us be better, then it gives us strength to keep mitzvos.

Bereishis

The Torah is read through the year and starts a new cycle each year. In Bereishis, we see how even Hashem rested. It is why shabbos is a mitzvah. It is our job to create all week and rest is needed to restore our souls. In Bereishis Hashem teaches us how to both create things and to enjoy them. Though rest can be hard in our busy world, it gives life balance and Hashem knows that it makes life better.

Noach

Noach helped to keep the truth of Hashem, even in immoral times.

It is hard to be good when no one else is moral. His belief in Hashem gave him the strength to be just.

Lech Lecha

Lech Lecha is the longing to be in our land. Jews have wandered the earth from land to land.

From Israel, to Egypt, to Babylon, to Spain, to Poland, to the USA, to Iran, to Iraq, to our home in Israel once again. Our people take the Torah in the places that our fate takes us. Our fate has not been peaceful in many of our homes. Our fate is to choose our mission, to teach the Torah,

to lead by example, to share Hashem's Torah and to love Eretz Yisroel.

Vayeitzei

The Torah teaches that brothers and sisters are not always friends. This is puzzling. The Torah wants us to love the stranger, but brothers are enemies and it is confusing to me. How do you love a stranger but not your blood. Maybe it is easier if you have no history with someone.

B'shalach

Moshe had the most amazing life of any man in history. He was a prophet, a slave, a child raised by a royal princess. A Shepherd and he talked directly to Hashem. He gave us the tablets to live by, and he made a nation. He changed humanity forever.

Yisro

Moshe had a hard life. He had to be brave and stand up for justice against tyranny. He had to lead the kvetching Israelites year after year. It is amazing how he persevered. It inspires me to be tougher.

Understanding Autism

Zev typed these words to be shared with the students of a class that he joined this year, to study Torah with them three times a week.

"My name is Zev, I am happy to learn here.

I have autism and I cannot talk very well, but I think normally.

Please do not be concerned If I make noise or organize things. I may not be able to control my impulses. Please talk to me normally and not simplified. I look forward to being in Navi class. (Prophets)

One of the first things Zev shared with us,

"My brain is smart, my body is dumb

Mistakes

I want to write about mistakes. I am impulsive and I have scared and distressed my family. It upsets me too, but I cannot control my urges.

How do I do Teshuva when I cannot trust myself? I pray to be better but it is hard and I despair inside. Maybe I must accept my suffering and be happy. My message is to not have self pity.

לה', לעשות דירה לו יתברך בתחתונים בעולם הזה.

והרגש זה, שנעוץ תחילתן בסופן⁴³, ושדוקא התחתון משתייך להכי העליון נובע מדרגת היחידה, שאפי' בגלות, בתכלית החושך, היא בגילוי. וכנ"ל, "לפי שכל הטומאות שבעולם אינן מטמאות את ה"מודה אני" של יהודי... ה"מודה אני" שלו נשאר תמיד בשלימות".

הביאורים שבחסידות בד' חלקי הפרד"ס שבפסוק 'ועשו לי מקדש' קשורים זה בזה:

זה שלע"ל הגילוי הכי נעלה (פנימיות עתיק) יומשך לדרגות הכי נמוכות - מלכות דמלכות, כח הפועל שבנפעל, עד שהנפעל עצמו, גשמיות העולם יהי' מיוחד עם אלקות ויגלה אלקות - הביאור בחלק הסוד שבי'ועשו לי מקדש' - מחזק את ההבנה שדוקא כאן למטה שייך להיות דירה בתחתונים - הביאור בחלק הפשט שבי'ועשו לי מקדש' - כי נעוץ תחילתן בסופן. ועי"ז באים להכרה נפשית שדוקא העבודה בזמן הגלות (הזמן ההכי התחתון) היא העבודה הכי נעלית (מעצם הנשמה) **ועבודה זו** ומביאה את הגאולה - הביאור בחלק הרמז שבי'ועשו לי מקדש' - כיוון שהתחתון ביותר משתייך להכי העליון. וזה מחזק את ההבנה שאפילו בגלות, בזמן ש"הבנינים" של הביהמ"ק שוממים, וגם הבנינים של בני"י (תורה ומצוות) בחורבן ח"ו, הנה תוכיות פנימית לבבו של כל יהודי הוא מקדש לשבתו ית' - הביאור בחלק הדרוש שבי'ועשו לי מקדש'.

אחרית דבר:

ע"פ כל הנ"ל מובן שעלינו להיות חזקים ברגעים האחרונים של הגלות, להמשיך לעבוד את הקב"ה במסירת הרצון ולהיות חזקים ובטוחים שהגאולה תבוא בקרוב ממש. ועי' עבודה אחרונה זו שבזמן הגלות נזכה ל"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" הנצח, בבית המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלימה.

וכמו שזכינו לחגוג את חתונת בננו התמים ר' מנחם מענדל שיחי' עם ב"ג הכלה המהוללה מושקא שתחי', כן נזכה לחתונת הקב"ה עם כנסת ישראל הנצחית בקרוב ממש אכי"ר.

לעלוי נשמת:

אחי הר' אריאל ז"ל בן אמו"ר שאלתיאל זאב שיחי' ר" אברהם אהרן ז"ל בן יצחק ז"ל

עוד הבדל בין הגילוי בימי שלמה להגילוי שיהי' לע"ל: גם הדברים שבימי שלמה הי' בהם גילוי אלקות, הי' גילוי אלקות זה כמו דבר נוסף על הדברים שבהם נמשך הגילוי, משא"כ הגילוי שיהי' לע"ל בכל דבר הוא **שהדבר עצמו** כמו שהוא, יהי' מיוחד עם ויגלה אלקות³⁷.

וזהו מה שהחסידות מוסיפה על ההסבר של האריז"ל בקשר להבדל בין הגילויים שבמשכן המדבר, שילה, בית המקדש דשלמה, ובגילוי שיהי' לע"ל ובבית המקדש דלע"ל.

והסבר זה בא דוקא בתורת החסידות. כיון שההכרה בעצמות או"ס (שזהו הגילוי דלע"ל - גילוי פנימיות עתיק, או"ס שנמצא ברדל"א) הוא דוקא בדרגת הנשמה המיוחדת בעצמות, דרגת היחידה. ובלשון הרבי "ההכרה בעצמות או"ס אפשרית רק מצד בחי' זו של הנשמה המיוחדת בעצמותו ית"³⁸ (היחידה).

פשט:

בחסידות מוסבר איך שבפסוק זה (שהוא מצות בנין בית המקדש [בשביל הקרבת קרבנות ועלייה לרגל וכו']) מתבטאת כללות הכוונת בבריאת כל העולמות, עליונים ותחתונים, דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים³⁹.

והנה בענין דירה בתחתונים מבואר שהטעם שנתאוה הדירה בתחתונים דוקא, הוא מכיון שהעולמות העליונים, אע"פ שהגילויים בהם הם נעלים ועצומים ביותר (משא"כ בעוה"ז השפל שאין תחתון למטה ממנו), הנה הם "ירידה מאור פניו ית"⁴⁰. ורק העולם הזה, שבו שורה חושך כפול ומכופל "הרשעים גוברים בו"⁴¹, והוא בתכלית הישות, הוא הכלי לדירתו ית'. והביאור בזה, דגילויים הם ביטויים של אלקות. וכל גילוי או ציור או ביטוי לגביו ית', הוא רחוק לגמרי מהעצם. אפי' ההרגשה שהעולמות הם כ"כ גבוהים מאיתנו כאן למטה לא מוכיח שום דבר, כיון שהכל לגביו ית' הוא אין ואפס. אבל יש דבר אחד שיכול להשתייך לעצמותו ית'. ומה, העוה"ז.

כי זה גופא שעולם הזה מרגיש שהוא בתכלית הישות, ושאין בעל הבית לבירה זו, כי מחמת זה גופא שהוא נברא מעצמותו יתברך. ו"המאציל ב"ה מציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו ולכן הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה"⁴². ונמצא, שדוקא בעולם הזה הגשמי שתל הקב"ה כח מעצמותו ית', כח היש האמיתי ש'מציאותו מעצמותו'. ולכן, רק בעולם הזה הגשמי יכולים אנו להרגיש שאנחנו יש גמור ועד שאפילו אפשר לכפור בו ית' ח"ו. ולאידך גיסא, כיון ששורש היש (עולם הזה) הוא מעצמותו יתברך, לכן, דוקא עולם הזה משתייך לעצמותו ית', היש האמיתי (משא"כ עולמות העליונים) ולכן רק הוא ראוי להיות דירה לו ית'.

והנה הרגש זה בא רק מדרגת הנשמה שהיא תמיד בקדושתה ומושרשת בעצמותו ית', "יסוד המקדש הפרטי", היחידה שבנפש. כי שאר דרגות הנשמה (נרנ"ח), כמו העולמות העליונים, משתייכים רק לגילויים של הקב"ה, אבל לא להעצם. רק העולם הזה משתייך לעצם. ולכן ציוונו הקב"ה 'לעשות בית

37 עיי"ש בארוכה ובהערה 85 שם (צויין לעיל הערה 92)

38 ראה קונטרס עמינה של תורת החסידות סוף אות טו.

39 מדרש תנחומא, נשא. ראה תניא פרק לו בתחילתו.

40 תניא שם.

41 תניא פרק ו.

42 תניא אנה"ק סימן כ.

בד"ה פדה בשלום תשכ"ו (המייסד על ד"ה פדה בשלום בהמשך תער"ב מאדמו"ר הרש"ב נ"ע - ולהעיר שמאמר זה נאמר באותה התוועדות שנאמרה השיחה דענינה של תורת החסידות), מוסבר שזה שבימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא, הוא שנמשך במלכות כל הספירות (פרצופים) שנחסרו ממנה, וגם נמשך בה פנימיות הכתר, עתיק. וזה היה בחינת עשירות שלמעלה ממילוי החסרון במלכות. וע"י עשירות זו, נמשכה עשירות מופלגה לישראל ברוחניות ובגשמיות. וכן אז נבנה בית המקדש. ולכן, היו כל הגויים בטלים לשלמה, כי היו בטלים להגלוי או"ס שהאיר על ידו. כמ"ש ומלכת שבא שמעת את שמע שלמה **לשם ה' ג'** ותבא ירושלמה ג'. ולכן היה מנוחה ולא ה' צורך למלחמה.

וממשיך בהמאמר, שלע"ל יהיה גילוי עוד יותר נעלה, חסד שלמעלה מעשירות, והגילוי דלע"ל יהיה נעלה יותר מהגילוי שהיה בימי שלמה. כי ההמשכה שהיתה בימי שלמה היתה מבחינת עתיק ולע"ל תהיה המשכה נעלית יותר, מבחינת פנימיות עתיק, היינו או"ס שברדל"א (שהוא עיקר הענין דעתיק).

[ולהעיר, שבהשיחה דענינה של תורת החסידות (אות ב') מבואר שהנקודה העצמית של החסידות היא המשכת אור חדש מפנימיות הכתר, ולמעלה יותר - המשכת פנימיות עתיק ממש, בחינת א"ס שנמצא ברדל"א. ובזה יזמתק הביאור דלהלן].

עוד מוסבר במאמר ההבדל שבין הגילוי שהיה בימי שלמה והגילוי שיהיה לע"ל. בימי שלמה ענין הגילויים היה בשלמות, ולע"ל יהי **גילוי העצם שלמעלה מבחינת הגילויים**. ועי"ז, יומשך הגילוי למטה יותר. ומסביר בהמאמר, ע"פ מ"ש בע"ח, שבעליית המלכות יש ז' מדרגות, ובימי שלמה היתה העלייה ה' ולע"ל תהיה העלייה הז'. והחילוק ביניהם, שבהעל' ה' הגילוי במלכות הוא רק בהט' ספירות שבה, עד בחינת היסוד שבה (והגילוי במלכות דמלכות הוא ע"י שנכלל ביסוד שבה). משא"כ בעל' הז' הגילוי הוא עד הסוף, גם במלכות דמלכות כמו שהיא במקומה³⁵.

וממשיך בהמאמר לבאר עוד חילוק בין ב' העלויות דמלכות. ובהקדם, דמלכות דמלכות הוא (בדרך כלל) כח הפועל בנפעל. ולכן: **בימי שלמה** - בהעל' ה' - שהגילוי במלכות ה' רק בדרגת המלכות כמו ששייכת לז"א (כנ"ל, בבחינת היסוד שבה), הנה גם ההעלאה דהניצוצות היתה **רק** באותם הניצוצות ששייכים להרגיש אור אלוקי. אבל **לע"ל** - בעל' הז', שהגילוי במלכות יהיה גם בדרגת המלכות כמו שהיא בבי"ע, מלכות דמלכות, כח הפועל שבנפעל, **כל** הניצוצות, גם אלה שנתרחקו כ"כ מאלוקות שאין להם שייכות לאלוקות, ואין שייכים (מצד עצמם) להרגיש אור אלוקי, עד שנעשו כמו רע, גם הם יתעלו ויוכללו בקדושה. ויתירה מזה, **שגם הגשמי עצמו** (לא רק הניצוץ שבו) **יהי בתכלית ההתאחדות באלקות**. וזה לא יהי מפני שאז יתגלה כח האלוקי שמהווה אותו מאין ליש, גילוי כח **הפועל** בנפעל, אלא שגם **הנפעל עצמו** יהי בתכלית ההתאחדות באלוקות. והטעם לכל זה הוא, כיון שאז תהי' המשכת פנימיות עתיק (א"ס שברדל"א), לכן יהי' הגילוי גם במלכות שבמלכות, ועד לעולם הזה הגשמי, הניצוצות שבגשמיות וגם בגשמיות עצמו כי נעוץ תחילתן בסופן. והסיבה שהגילוי אלקות מפנימיות עתיק יהי' בכל מקום, היא, כי פנימיות עתיק הוא (בכללות) עצמות או"ס. ולגבי עצמות או"ס, אין שום מציאות שחוצו ממנו. ואדרבא, "אמיתת המצאו" ית' הוא המציאות של "כל הנמצאים"³⁶. ולכן ע"י גילוי פנימיות עתיק, יהי' נרגש בכל דבר שמציאותו הוא אלקות.

35 ואין זה סתירה למ"ש האריז"ל הני"ל, שספירת המלכות כפי שהיתה בזמן שלמה הוא קיימא סיהרא באשלמותא, כיון שגם בהעל' ה' הגילויים הם בשלמות, כנ"ל בפנים.

36 ראה רמב"ם ריש הלכות יסודי התורה

הפרטי של כל יהודי, "תוכניות ופנימיות נקודת ליב" שהוא תמיד בקדושה. וכיון שבזמן הגלות (ורק בזמן הגלות אפשר שתהיה²⁹) העבודה היא באופן של מסירות נפש, עבודה מעצם הנשמה, **לכן**, "כמים הפנים לפנים", הקב"ה מגלה את העצם שלו.

היוצא מכל הנ"ל, שתוכן הרמז ב"ושכנת" לבית המקדש הראשון והשני ע"פ חסידות, הוא ללמדנו שעיקר העבודה שתביא את ה"ושכנת" לנצח ובשלימות היא העבודה **שלא בזמן** הבתי מקדש³⁰, העבודה בזמן הגלות (ואולי י"ל, ש"בתוכם" פירושו כפשוטו, ביניהם³¹, ועפ"ז פ' הרמז הוא ש"ושכנת" הוא ע"י "בתוכם", העבודה שבתקופה שבין בתי המקדש³²). וע"י עבודה זו נזכה לזמן שבו יהיה בית המקדש לנצח, "ושכנת בתוכם" באמת.

ובלשון הרבי בד"ה באתי לגני התש"ל: **"והנה עד"ז הוא בהירידה דעולם שע"י הגלות, שהיא ירידה לצורך עלי". דכיון שעיקר העבודה דאתכפיא ואתהפכא היא בזמן הגלות, לכן, המשכה שע"י העבודה שבזמן הגלות היא נעלית יותר מהמשכה שע"י העבודה שבזמן הבית. וזהו מהטעמים שהגלוי דלע"ל ה' נעלה יותר מהגלוי שה' בביהמ"ק, כי הגלוי דלע"ל הוא שאז שאז יה' גלוי המשכה שע"י העבודה שבזמן הגלות."**

ושוב נדגיש שענין זה, שדוקא העבודה שבזמן הגלות מביאה את הגלויים דלע"ל, באה רק ע"י היחידה. כי ד' הבחי' דנרנ"ת, "הבנינים" של הנשמה, הנה כיון שהם גילויים, אינם יכולים להתמודד עם גלות, כיון שבגלות אין גילויים. משא"כ היחידה אינה מושפעת מגלות, ואדרבה, היא בגלוי יותר בזמן הגלות. ומהעבודה דהיחידה, כל משך זמן הגלות, באים לגאולה ולבית המקדש השלישי, ה"ושכנת" הנצח³³. וכנ"ל בדרוש, הנה ההוספה שע"פ פ' החסידות אינה משנה את הרמז, אלא מסבירה את ההוראה הטמונה בו.

סוד:

בכתב³⁴ האריז"ל מבואר חילוקי הדרגות במלכות שבמשכן, משכן שילה, והבית המקדש. ובתורת החסידות ומסבירה הענין עד הסוף, הכוונה, עד בית המקדש השלישי.

29 ובעומק יותר: ידוע שהגלויים שהיו נבאולה העתידה הן כי"ב גדולים ונבונים שברוך כלל א"א שיתקבלו בעולם. ועוד יותר, לע"ל, אלקות העולם יתחברו באופן שהתכוונו על הבשר הגשמי יתפסו אלקות, עד כדי כך שענין בשר יראו אלקות באופן טבעי. כדכתיב: "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר כי פי ה' דיבר". וראה ד"ה ונחה עליו הגיל הערה 85: "ועפ"ז תומתקן ההוספה ד"וראו כל בשר" על "ונגלה כבוד הוי' (שלפני"ז - איך שזה מובן לכאורה מ"ינגלה וכו', כי אמיתית הענין ד"ונגלה" הוא שהוא בלוי **בכל מקום**, והחידוש ד"וראו כל בשר" הוא שהבשר יראה (לא רק מצד הגלוי דכבוד הוי', אלא גם מצד הבשר נופע"ל (וראה לקמן בביאור החסידות לחלק הקבלה).

ואף שעולמות ואלקות הם ב' הפכים לנמר, ואיך יכול להיות שהם יתחברו. הנה הביאור בהקדמה, שקודם שנבאר העולם, כשהיה א"א ס' ממלא את כל המציאות, לא היה מקום לעמידת העולמות. ולצורך התהוות העולמות צמצם הקב"ה את עצמו בצמצום אדיר הידוע בשם "צמצום הראשון" (ואחרי זה היה עוד הרבה צמצומים). אולם, מוסבר בחסידות שהכוונה הפנימית של הצמצום היא, גילוי גילוי באותו מקום שהצמצום פעל, בחושך בעולם הזה. ואיך מגלים את הכוונה הפנימית של הצמצום, מסביר הרבי, שזהו ע"י העבודה באופן של מס' צד ביומן הגלות. כי ע"י העבודה של מס' צד בחושך הגלות, מגלים שמחושך אפשר להיות אור הכי נבון, אור עצמי, אור עצם הנשמה, אור עצמותו ית', ועי"ז מגלים כי"ב את הכוונה הפנימית של הצמצום הראשון ופועלים היחד דאלקות עם נעמיות. ועוד זאת, שע"י מביאים את הנאולה ונזמרים את הדירה לו ית'. חיברו זה יכול להיות אך ורק כשמגלים את פנימית הכוונה של הצמצום, וזה בא ע"י העבודה מעצם הנשמה (מסידות נפש) שמצמצם רק ביומן הגלות, העבודה מהיחידה. וראה כל זה בארוכה במאמר הגיל' אותיות ו-ט.

30 להעיר מזה שהענין ד"קיימו וקבלו היהודים", קיימו מה שקבלו כבר"ה היה בפרים, בזמן שבין בית ראשון ובית שני.
31 ראה שמונת כת, לג: "ופעמוי זהב בתוכם סביב. וברשי" שם: "בתוכם סביב, ביניהם סביב, בין שני רמונים פעמון אחד".
32 הבא בספוריים שמעתי מהרב ראובן שחי' ואלף, ותודתי נתונה על על ביאור זה.

33 ואולי י"ל, שענין זה מרומם (ע"ד רמז **בתור** רמז) בהמשך ל' הבעה"ט שבפנים: "ושכנת. רמז לבית ראשון ושכן ת"י שנים וכן ואתה קדוש יושב תהלות ישראל קדוש עולה ת"י. שמנין קדוש היה תהלות ישראל". דהנה ידוע פ' החסידות במ"ש "ואתה קדוש נ"י, שאתה" - עצמותו שהוא "קדוש" ומובדל, "יושב" - מנשך למטה להיות לו דירה בתחתונים, ע"י - "תהלות ישראל" - ע"י שבני" משבחים את הקב"ה על בריאות ופנסה ושאר דברים שהייכים לנפש החיונית. וכידוע דברי הבעש"ט להפוש, שהפסקין מלמרו ואמר לו "פאומאס נט איך נט דעם כביכול ציין מתנסה בנ". דאך הפרוש נגלה היה בדוגת כי"ב נעלית, הנה אנפ"כ לא זו היתה תכלית הכוונה בעבודתו, כי ע"י נשאר מנותק מחלקו בבולם - בתחתונים - שעליו לברר, וע"י רצה הבעש"ט לעוררו שעליו לעסוק בזה כדי שיתקיים הענין של "נתאה הקב"ה... **דירה בתחתונים (ראה בארוכה לקו"ש ח"ז שיחה א לפ' קדושים)**. ועפ"ז אולי י"ל, שבהבאת פסוק זה בשייכות לרמז ד"ושכנת", מומז שהעבודה בזמן הבית היתה עבודה קדושה מאוד, ובמשך ת"י שנה היה "תהלות ישראל" אבל, עבודה זו לא היתה העבודה שתתנוסס ותגבר את תכלית כוונת הבריאה, להיות לו ית' דירה בתחתונים (לנצח, ע"י בנין בית המקדש השלישי). זה נפעל רק ע"י העבודה עם דברים 'תחתונים' וארציים. וע"י "תהלות ישראל" בדברים אלו, היה 'אתה קדוש יושב' במלואו, שיתקיים רצונו ית' לדירה בתחתונים.

34 בבאה להן יוצא את תורתו החסידות מסיפיה ההמשך להמבואר בתורת הקבלה, אבל באשר להוספה שבפ' ע"פ קבלה נופא, הנה לעני"ד לא אוכל להרחיב בזה כלל הריאה לסיטול יביא וטיול

ובקיצור: הקב"ה שוכן בכל יהודי; גם אחרי חורבן ביהמ"ק, כיון שהעצם של השכינה "לא זזה" ממקום המקדש, וממילא, מכל יהודי:

והנה מובן ופשוט שההבהרה הנ"ל הנוספת ע"פ חסידות אינה משנה את הבנת הדרוש, ואדרבה, היא מוסיפה עומק ומראה עד היכן מגיעה הבטחת ה' שהשכינה תשכון בתוכנו. שאפילו אחרי חורבן ושימום "הבנינים" בפשטות (בבית המקדש) ובהנשמה (נרנ"ח), מ"מ, נקודת פנימיות לבבם של ישראל (היחידה) היא עדיין "מקדש לשבתו ית". הבנינים דנרנ"ח אולי אינם, ולכל הפחות, נמצאים בדרגות מאד פחותות²², "שוממים", אבל היחידה נמצאת בכל תקפה (ה"מודה אני" נשאר תמיד בשלימות), ואפילו ביותר מבזמן הבית (כי חושך הגלות אינו פועל עליה, ואדרבה מעיר ומאיר אותה²³). ועוד זאת, דדוקא ע"י העבודה מעצם הנשמה בגלות, יבוא משיח²⁴ ויבנה בית המקדש השלישי ותקיים המצווה ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" כפשוטו ולנצח.

רמז:

לכאורה צריך ביאור בזה ש"ושכנתי" רמז למנין שני קיום הבימה"ק: ידוע שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן למשה בסיני; וא"כ נמצא שהקב"ה "הטביע" רמז זה מלכתחילה בפסוק זה בתורתו הקדושה, וכבר מאז היה גלוי וידוע לפניו שיהיו ב' בתי מקדשות ושיהיה להם זמן מוגבל – ובמילים אחרות, שיחברו. ולמה עשה ה' ככה. ועוד זאת, לו יצוייר שהיה נביא מגלה רמז זה עוד לפני בנין הבית הראשון, היה הדבר גורם לבני"צ צער רב. וסוף סוף, מה מלמדנו רמז זה בעבודה (והרי תורה היא מלשון הוראה)²⁵?

וכ"ז יתורץ ע"פ הביאור בתורת החסידות: אמת וגם נכון הוא שהתקופות דבית המקדש הראשון והשני היו הזמנים העיקריים של שכנית הקב"ה בבני" ובעולם²⁶, אבל בעצם הענין, הנה הגילויים והעבודה שהיו אז אינם מספיקים לגרום שתהיה השראת השכינה באופן נצחי ומושלם. ורק ע"י העבודה שבין חורבן ביהמ"ק א' למשנהו, ובפרט בזמן הגלות לאחר חורבן ביהמ"ק ה', באה הגאולה השלימה וביחד אתה הקיום דמצוות בנין בית המקדש לנצח (בבית המקדש השלישי). ובלשון התניא²⁷, הגילויים דלע"ל "תלוי במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות", ודוקא בזמן שבית המקדש חרב ו"הבנינים" שוממים (בפשטות, וגם בבני ישראל, במקדש הפרטי שלהם – חסרון בקיום המצוות).

וההסברה בזה היא, בהקדים: בהמאמר ד"ה ונחה עליו תשכ"ה מבואר שבזמן הבית היו לבני" כוחות גלויים. הלבבות שלהם (אהבה ויראה) היו בגילוי רב עד שהאהי"ר גרם להם לכרוע ולהשתחוות לה'; היתה להם השגה באלקות, ועד לראי' באלקות, כמו שאמרו רז"ל (חגיגה ב, א) "כשם שבא ליראות בך בא לראות". אמנם בזמן הגלות, העבודה היא (ברובא דרובא) לא בהשגה ואהבה ויראה (כבזמן הבית), אלא, העבודה היא באופן של מסירות נפש²⁸ שלמעלה מטעם ודעת. בסגנון אחר: כשחסר בעבודה של השגה ואהבה ויראה (כוחות הפנימיים), מה שנשאר הוא העבודה דעצם הנשמה, היסוד שבמקדש

22 ראה ד"ה ונחה עליו הנ"ל אות ב.

23 ראה ד"ה ונחה עליו הנ"ל אות ג.

24 ראה שם.

25 אפשר לשאול שאלה דומה על הפסוק בדברים ד:כה בפירוש השי"ע על הגמטרי' של "ונושנתם"

26 אם כי גם אז היו מניעות ועיכובים להשראת השכינה, ובפרט כשחסרו ה' דברים ונגנו הארון.

27 לקוסי אמרים פרק לו בתחילתו.

28 ובלשון המאמר: עבודה בדרך נצחון, העבודה דמדת הנצח.

מושפעים ממצב דהיפך הגילוי (ההעלם דגלות). משא"כ היחידה, שאינה מצויירת בשום ציור, אינה מתפעלת מחושך הגלות, ואדרבה, החושך מעורר את כח המס"נ של היהודי שלמעלה מטעם ודעת, את כח הנצחון (מדת הנצח) שבא מעצם הנשמה²⁰, כדלקמן. והו שעינן זה נתבאר דוקא בתורת החסידות, כי תורת החסידות היא גילוי היחידה, כמפורש בשיחה הנ"ל.

חסידות מבהירה את הפירושים בפרד"ס

דרוש:

הנה לכאורה, צריך ביאור בדברי חז"ל שהקב"ה שוכן "בתוך כאו"א מישראל". איך הוא באמת שהקב"ה שוכן בכל **אחד ואחד** מישראל, והלא כו"כ מהם אינם שומרים תורה ומצוות ח"ו לע"ע. ועוד צריך ביאור, דמפשטות ל' הפסוק משמע ש"ושכנתי בתוכם" תלוי בזה ש"ועשו לי מקדש", וא"כ לכאורה, לאחרי חורבן ביהמ"ק (ובפרט הביהמ"ק השני, שאז התחיל גלותנו זה האחרון), האם המצב הוא שהקב"ה אינו שוכן בתוך כאו"א מישראל.

ושאלות אלו מתורצות ע"פ הביאור הנ"ל שבתורת החסידות: ב"ושכנתי בתוכם" ישנם ב' ענינים – ובדוגמת שכירתו ית' בבית המקדש עצמו:

(א) כשביהמ"ק היה קיים, היתה השראת השכינה בדרגות שונות "בהבנינים" השונים, וכשחרב ביהמ"ק, אכן נסתלקה השכינה הזאת. ועד"ז ב"ושכנתי בתוכם" שבתוך כאו"א מישראל, הנה בעת חורבן ביהמ"ק נסתלקה השכינה מהכוחות הפנימיים שבנשמה (שהם בדוגמת "הבנינים"), ועד שעבודתנו בזמן הגלות לגבי זמן הבית היא כמו שינה, "אני ישנה בגלותא"²¹.

(ב) אמנם "מקום המקדש גם בזמן הגלות והשימוש קדוש הוא. וכדאיתא בשמו"ר פרק ב': "אמר רב אחא לעולם אין השכינה זזה מכותל המערב". והלשון "לא זזה" מדוייק הוא, כלומר שאותה השכינה שהיתה שורה בזמן הבית נמצאת שם גם עתה, אלא שאינה בגלוי. וכמו"כ הוא ב"ושכנתי בתוכם" שבכאו"א מישראל – שגם כעת שוכן הקב"ה בכאו"א מישראל, והוא מה ש"בכאו"א מישראל תוכיות פנימית לבבו הוא מקדש לשבתו ית'. **וכל ענין השימוש הוא בהבנינים**... היסוד הוא שלם זך וטהור... דכל ענין השימוש, ר"ל, שישנו בישראל הוא רק בדוגמת הבנינים שמחוץ להיסוד, אבל היסוד דמקדש הפרטי (דכל ישראל) הוא בקדושתו".

והענין בזה, ד"היסוד של המקדש הפרטי שבכל א' מישראל", היחידה שבנשמה, אינה תלויה ב"הבנינים", **בקיום התורה והמצוות הפרטיים** של הנשמה. רק **חלקי הנשמה הגלויים** (ברנ"ח) **הינם** תלויים בבית המקדש הבנוי ובניניו, קיום התורה והמצוות, ונסתרים בלעדם ח"ו. לא כן בעצם הנשמה. "תוכיות נקודת פנימית לבבו", עצם הנשמה, היחידה, הוא "מקדש לשבתו ית", "הוא בקדושתו". ועד"לשון בקונטרס ענינה של תורת החסידות (אות יא): "כל הטומאות שבעולם אינן מטמאות את ה"מודה אני" של יהוד". ולכן: אפילו אלו שאינם עדיין בתורה ומצוות ח"ו, עצם הנשמה שלהם קשורה עם הקב"ה תמיד "לפי שכל הטומאות שבעולם אינן מטמאות את ה"מודה אני" של יהוד", כנ"ל.

20 ד"ה נוחה ה"ל אות ט': "בזמן הגלות, ובפרט בדרא דעקבתא דמשיחא, כח המס"נ הוא בגילוי יותר מבוטן הבית".

21 שה"ש הב, זוהר חלק ג צה, א. וראה בארוכה בד"ה נוחה הגיל.

ביאור הפסוק "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" ע"פ פרד"ס:

פסוק: פסוק זה הוא הציווי לבנות בית לה' "מוכן להקריב בו קרבנות וחוגגין אליי שלש פעמים בשנה"¹¹.

רמז: "ושכנתי, רמז לבית ראשון, ושכן ת"י (014) שנים... ויש בו אותיות "ושני ת"כ", רמז לת"כ (024) שנים של בית שני"¹².

דרוש: דרשו חז"ל, "בתוכו" לא כתיב אלא "בתוכם", בתוך כל אחד ואחד מישראל¹³.

סוד: בכתיב האריז"ל¹⁴ מבואר החילוק שבין משכן המדבה, משכן שילה, ובית המקדש: **משכן המדבר** – היה יחוד זו"נ אחר באחר בימי החול. זה היה גילוי בדרגה נמוכה, גילוי של דנים, ולכן היה המשכן במקום שמים, במדבר. **משכן שילה** – זו"נ חזרו להיות פב"פ¹⁵, אבל לא כל הספירות, כ"א "מחזה ולמטה". והוא מדת רחל¹⁶. **בית המקדש** – "אז היו שוים זו"נ בקומתם". והכוונה, שספירת המלכות היתה מקבלת **מכל** הספירות (לא רק מהחזה ולמטה, כבמשכן שילה). וממשיך האריז"ל, "זה סוד משארז"ל כי בימי שלמה קיימה סיהרא באשלמותא, שגדל כל אורך ז"א". עיי"ש בארוכה.

ביאור פסוק זה ע"פ חסידות:

והנה, ע"פ מארז"ל הני"ל "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל, מבואר בתורת החסידות¹⁷, "שבכל אחד ואחת מישראל תוכיות נקודת פנימית לבבו הוא מקדש לשבתו יתברך. והנה, מקום המקדש גם בזמן הגלות והשימוש – קדוש הוא. וכדאיתא בשמו"ר פרק ב': "אמר רב אחא לעולם אין השכינה זזה מכותל המערב". וכל ענין השימוש הוא בהבנינים. וכן הוא גם במקדש הפרטי שבכל אחד ואחת מישראל, דהיסוד הוא שלם זך וטהור וכמ"ש "אני ישנה ולבי ער", ואיתא במד"ר: "אני ישנה מן המצוות ולבי ער לגמילות חסדים. אני ישנה מן הצדקות ולבי ער לעשותן", דכל ענין השימוש, ר"ל, שישנו בישראל הוא רק בדוגמת הבנינים שמחוץ ליסוד, אבל היסוד דמקדש הפרטי הוא בקדושתו".

וי"ל, שה"יסוד" של המקדש הפרטי של באו"א הר"ע היחידה שבנפש, דרק היא יכולה להשאר בשלימות בגלות¹⁸. משא"כ שאר חלקי הנשמה (נפש, רוח, נשמה, חיה), כיון שהם מצויירים באיזה ציור, הרי הם מושפעים מירידת הגלות¹⁹. ובסגנון אחר, כיון שחלקי פרטי הנשמה הם בחי' גיליים, ה"ה

11 רמב"ם הלכות בית הבחירה שם.

12 בעל הטורים שמות כה, ת.

13 במקור דרשה זו – ראה לקי"ט חכ"י ע' 414 הערה ד"ה אוטערשטרייבונג: "בלק"י"ת ר"פ נשא (כ, ט"ב) הביאו בשם "אריז"ל". וראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים – סט, ב). אלשיך עה"פ תרומה כה, ח קרוב לסופו (ד"ה עוד יתכן). של"ה סט, א, רא, א, שכה, ב, שכן ב' ע"כ. וראה גם רבינו אפרים עה"ת. ומצאתי גם בספר מליקוטי הר"א עה"ת, הביא מ"ש בתק"ו (ולבאורה צ"ל זוהר חלק ב דף קמג, א) שכותב בוה"ל, אמר הקב"ה רעותי לדידא בנייהו אבל לא יכילא עד דתתקנון ההוא רוחא דילי, דישיר בנוייכו, הדא הוא דכתב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וכו', וכתב ע"ז הר"א: רצונו לומר ש"ושכנתי בתוכם" היינו בתוך בני ישראל וכו'. ועיין עוד בקישור דלהלן לדיון בהענין: /gro.razo.murof/:-p1th

34212=t?php.cipotweil

14 ספר ליקוטי תורה – טעמי המצוות ע"ד קנה קנט, עיין שם באריכות. וראה תמצית הענין בציונים לנועם אלמלך (הוצאת עוז הודר) פרשת תרומה ע' תקיט ציון פא.

15 ומוסיף האריז"ל, "ולענ"ג, כי אחר התפילה היו חזרים אבי"א (אחר באחרו)".

16 יעקב אבינו הוא בחינת ז"א. וכשם שיעקב אבינו היו לו ב' נשים, רחל ולא, כמו כן ז"א מתחבר במלכות בב' אופנים.

17 אופן א' הוא כמו התחברות יעקב אבינו עם 'רחל' ואע"פ שזה פנים בפנים, מ"מ זה לא כל הספירות, אלא עד היחודה (תפארת). משא"כ אופן הב' הוא כשיעקב מתחבר עם 'לאה' הוא ספירת המלכות היא מלאה בכל הספירות, יחוד זו"נ פנים בפנים ובלשון האריז"ל, "אז היו שוים זו"נ בקומתם".

18 היום יום כ"א תמוז.

19 קונטרס ענינה של תורת החסידות (את א"י): "לפי שכל ההומאות שבעולם אינן מטמאות את ה'מודה אני' של יהודי... ה'מודה אני' שלו נשאר תמיד בשלימות ית, וענין זה הוא מצד היחודה דוקא: בד' הבחינות נר"י"ח שייך ענין הפנים או גם טומאה כו', אבל מצד היחודה שבנשמה שמייוחדת תמיד בעצמותו ית, אין שייך כל פנים וטומאה ח"ו ונשאר תמיד בשלמותו".

19 ראה ד"ה נחמה עליו היתשכ"ה אות ג: "הרעלים והסתר דהגלות הוא רק על כוחות הפנימיים הנשמה".

הקדמה:

בהתוועדות י"ט בסלו תשכ"ו, אמר הרבי שיחה יסודית שהוגהה לאחר מכן ויצא לאור בשם 'קונטרס ענינה של תורת החסידות'. בשיחה זו הוסבר מה חידשה תורת החסידות בעולם קטן זה האדם, ובעולם כפשוטו, בעבודת ה', בתיקון המידות, (ובפרט¹) בתורה, ועוד.

תמצית הדברים היא, שחסידות היא גילוי העצם שבתורה, גילוי היחידה שבתורה.

בהמשך השיחה, הסביר הרבי שתורת החסידות מבהירה, מוסיפה עומק, ומחיה את כל ד' חלקי התורה² (פשט, רמז, דרוש, סוד – פרד"ס), ובלשונו הקדוש: "מוסיף גם בהיות ועומק יותר בהבנת העניין"³.

ולהמחשת הענין, נתן הרבי דוגמא מ"מודה אני". הרבי הסביר את פירוש ה"מודה אני" ע"פ פשט, רמז, דרוש, וסוד, ואח"כ ע"פ חסידות⁴. ובכל שלב, הרבי הוכיח איך שפ' החסידות אינו פירוש נוסף על הפירושים שבפרד"ס, אלא על ידו מקבלים כל הפירושים שבפרד"ס חיות חדשה ועומק חדש⁵. אחר כל אלה, המשיך הרבי להראות איך שכל הפירושים דפרד"ס כפי שהם מוארים ע"י תורת החסידות - קשורים זב"ד⁶.

והנה "הענינים בתורה ה"ה בריבוי לאין קץ", והביאור ב"מודה אני" הוא רק בענין אחד בתורה, אבל "ממנו נלמד שכן הוא בכל הענינים שבתורה"⁷. ועפ"ז באתי בקונטרס שלפנינו, בדא"פ ובעז"ה לחקור ולבאר עוד ענין בתורה בדרך הני"ל, כפי שהוא בפרד"ס וכפי שהפרד"ס מוארים ומקבלים עומק חדש ע"פ תורת החסידות.

והוא: הפסוק "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּשְׁכַנְתִּי בְתוֹכֶם"⁸.

בחרתי בפסוק זה מכיון שבו נצטוינו במצות בנין בית המקדש⁹, ענין שהוא כה חשוב ויסודי בתורה ובמצויאות עמינו, והרבה מצוות תלויות בו (קרבתות, רוב דיני טומאה וטהרה, ועוד). הבית המקדש הוא כביכול ה'דגל' שעם ישראל שלם הוא ואינו בגלות; הוא גם הסמל של גלותנו זה המה, הקשור והתחיל לאחר חורבן בית המקדש ל"ע; בנין בית המקדש השלישי הוא מהסימנים שעל ידו יודע שמישיח הוא "משיח ודא"¹⁰; וביאור הפסוק בעבודת ה' הו"ע מרכזי בתורת החסידות.

1 ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ח: "החיות שתורת החסידות מכניסה בכל עניני העולם... נמשכת מהחיות שחסידות מכניסה בכל עניני התורה ובאה ע"י חיות זו. כי כל עניני הבריאה נמשכים פהתורה ובאים על ידה" (ח"ב קס"א, א. וראה גם ב"ר בתחילתו).

2 ראה שם: "לימוד החסידות מכניס חיות בכל ענין וענין (בכל חלקי הפרד"ס שב) שלומדים בתורה, ש"ח"י הוא באופן אחר לגמרי, בחיות עצמי"

3 שם. והכוונה, בהענין עצמו.

4 בקונטרס ענינה של תורת החסידות: סעיפים י"א.

5 בקונטרס ענינה של תורת החסידות: סעיפים י"ב-טו.

6 קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"יז. הסיבה לזה י"ל בדא"פ: כיון שתורת החסידות היא עצם התורה, היחידה של התורה, לכן היא היא ה"עצם" של כל המדרגות הפרטיות גיב (קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"יז בתחילתו). בשיחה הזאת, היא מגלה את עצם הענין של "מודה אני". וכשהעצם הוא בלוי, אזי (כמבואר בחסידות בכ"מ) כל הפרטים המסתעפים מהעצם מתקשרים זל"ז (ועם העצם. ראה שם), דאינם כענינים נפרדים אלא מציאות אחת שמוארת ע"י גילוי העצם.

7 ב"ה הלשון בקונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ט.

8 שמות כ"ה, ח.

9 רמב"ם הלכות בית הבחירה פ"א ה"א. ספר המצוות מ"ע כ. חינוך מצוה צה.

10 רמב"ם הלכות מלכים פ"א ה"ד.

קונטרס:

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם

פתח דבר

לכבוד חתונת בני מנחם מענדל שיחי' עם ב"ג הכלה המהוללה מרת מושקא שתחי', הנני מוציא לאור קונטרס 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', וענינו לבאר פסוק זה ע"פ פרד"ס שבתורה וע"פ חסידות, ברוח השיחה היסודית "ענינה של תורת החסידות" שנאמרה ע"י כ"ק אדמו"ר נשיא דורינו הרבי מנחם מענדל מילובאוויטש זי"ע, בהתוועדות י"ט כסלו תשכ"ו.

זה לי עשרים שנה שאני מפתח את הרעיונות שבקונטרס שלפנינו, ות"ל שזיכני השי"ת היום לברך על המוגמר. התודה והברכה נתונה לאחי היקר, איל רב-נוי שיחי' שלימד אותי את השיחה הנ"ל לראשונה בשנת תשנ"ג, ולרבנים ומשפיעים שלימדוני את השיחה הנ"ל ועודדוני רבות בעבודתי זו, ה"ה: הרב מ"מ שיחי' שפירא (משפיע בשיבת אור אלחנן חב"ד לאס אנג'עלעס), שלימד את השיחה הנ"ל בחבורה שזכיתי ליטול בה חלק בשנות תשס"ג-ד; הרב משה שיחי' קסלמן (רב אני"ש ובית כנסת שערי תפילה בלאס אנג'עלעס) שלימד את השיחה הנ"ל בבית כנסת לוי יצחק בלאס אנג'עלעס בשנה זו (תשפ"ג); הרב ראובן שיחי' הכהן וואלף (מעין ישראל בלאס אנג'עלעס); הרב משה שיחי' הלוי לוי (בית בצלאל בלאס אנג'עלעס). יה"ר מהשי"ת שיתברכו כולם בבריאות נכונה, וברכה והצלחה בכל אבי"ר.

מיכאל יהודה רב-נוי

כ"ג סיון תשפ"ג, שנת הקהל

THIS PAMPHLET CONTAINS TORAH IDEAS.
PLEASE TREAT WITH SANCTITY.